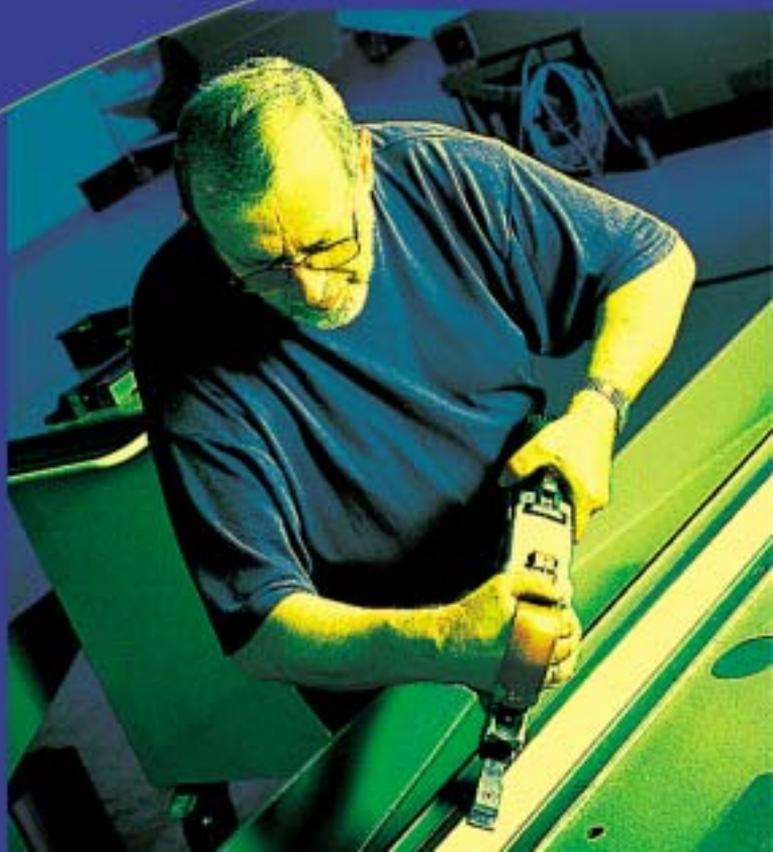

Regeringen

Flere i arbejde - et debatoplæg

Maj 2002

Flere i arbejde - et debatoplæg

1. Målsætninger for beskæftigelsespolitikken

Mennesket frem for systemet

Beskæftigelsespolitikken trænger til fornyelse. Gennem årene er der opbygget store og indviklede systemer bag beskæftigelsespolitikken. Der er nu risiko for at tabe målet og brugerne af syne, nemlig at:

- den enkelte ledige skal have tilbud og hjælp til selvhjælp til at få et job
- virksomhedernes behov for kvalificeret arbejdskraft tilfredsstilles.

Regelrytteri og bureaukrati har nået et omfang, så det står i vejen for en smidig, fleksibel og målrettet indsats for de ledige. Der er blevet for stor afstand mellem de ledige og virksomhederne. Det kan modvirke et fortsat fald i ledigheden.

Aktiveringsfabrikken skal lukkes. Fokus skal rettes mod den enkeltes mulighed for at komme i beskæftigelse. Tilbudene til de ledige og virksomhederne skal være individuelle, målrettede og relevante, som man kan forvente af et moderne offentligt system. Til gengæld skal de ledige stå reelt til rådighed for arbejdsmarkedet.

I de sidste 10 år er ledigheden faldet fra over 12 pct. til nu ca. 5 pct. Sammenlignet med andre lande er det et enestående flot resultat, der er skabt af den gode økonomiske udvikling og de senere års beskæftigelsespolitik, som et bredt flertal i Folketinget står bag.

Men det kan gøres endnu bedre. Der er stadig alt for mange mennesker uden for arbejdsmarkedet i aktivering på kontanthjælp eller dagpenge mv., som ikke har nydt godt af opsvinget.

Det gælder specielt gruppen af indvandrere, hvor en stor gruppe stadig ikke er integreret på arbejdsmarkedet. Og de lidt ældre ledige, som kan have svært ved at komme i job igen.

For at få en bedre offentlig service til at gå hånd i hånd med en sund økonomisk politik må vi sikre, at virksomhederne kan få det tilstrækkelige antal velkvalificerede medarbejdere. Allerede i dag er ledigheden lav, og der meldes om mangel på kvalificeret arbejdskraft på mange virksomheder.

Oveni kommer, at der bliver flere ældre og færre i den erhvervsaktive alder. Det betyder isoleret set, at arbejdsstyrken vil falde de næste mange år.

Der er derfor behov for en ny beskæftigelsespolitik, der på én gang sikrer bedre service og en mere effektiv indsats for den enkelte og samtidig sikrer, at flere kommer i arbejde.

Det skal kunne betale sig at arbejde. For at skabe de bedst mulige betingelser for at få flere i arbejde er det regeringens mål at nedbringe skatten på arbejde, hvis råderummet er til stede. Det vil være et væsentligt bidrag til fortsat vækst og øget arbejdsudbud.

Regeringen har i første omgang indført et skattestop. Målet er skattelettelser samtidig med, at der sker en fortsat nedbringelse af den offentlige gæld.

Fremtidens politik skal bygge videre på grundpillerne i 1990'ernes arbejdsmarkedspolitiske reformer. I den nye beskæftigelsespolitik er de bærende principper:

- Kvalificering af arbejdsstyrken gennem bedre aktivering og formidling
- Flere ældre i arbejde
- Unge hurtigere ud på arbejdsmarkedet
- Flere indvandrere i arbejde
- Færre administrative byrder
- Det skal kunne betale sig at arbejde

Regeringen har to hovedmål med en ændring af beskæftigelsespolitikken:

1. En bedre og mere værdig indsats for de ledige med udgangspunkt i den enkeltes situation og en indsats, der retter sig mod den hurtigste og mest direkte vej til job i virksomhederne.
2. Indfri målet for flere i beskæftigelse, som samtidig er forudsætningen for, at regeringens samlede økonomisk-politiske strategi frem mod 2010 kan realiseres.

Udgangspunktet er den enkelte ledige og virksomhedernes behov

Der skal søges nye løsninger i den nuværende situation, hvor ledigheden er historisk lav, men hvor mange stadig står uden et fast fodfæste på arbejdsmarkedet.

Det er ikke en holdbar situation, at så mange står uden for arbejdsmarkedet. Det er målet at skabe en sammenhængende beskæftigelsespolitik, der tager udgangspunkt i det centrale mål for den enkelte ledige - at finde den hurtigste og mest direkte vej i arbejde.

Det gælder ikke mindst i forhold til den indsats, der skal skabe beskæftigelse for de svage grupper. Risikoen for at ledige falder ud af arbejdsmarkedet skal minimeres. Succeskriteriet er, at ingen opgives.

Regeringen vil i de kommende år arbejde for en beskæftigelsespolitik, der sikrer:

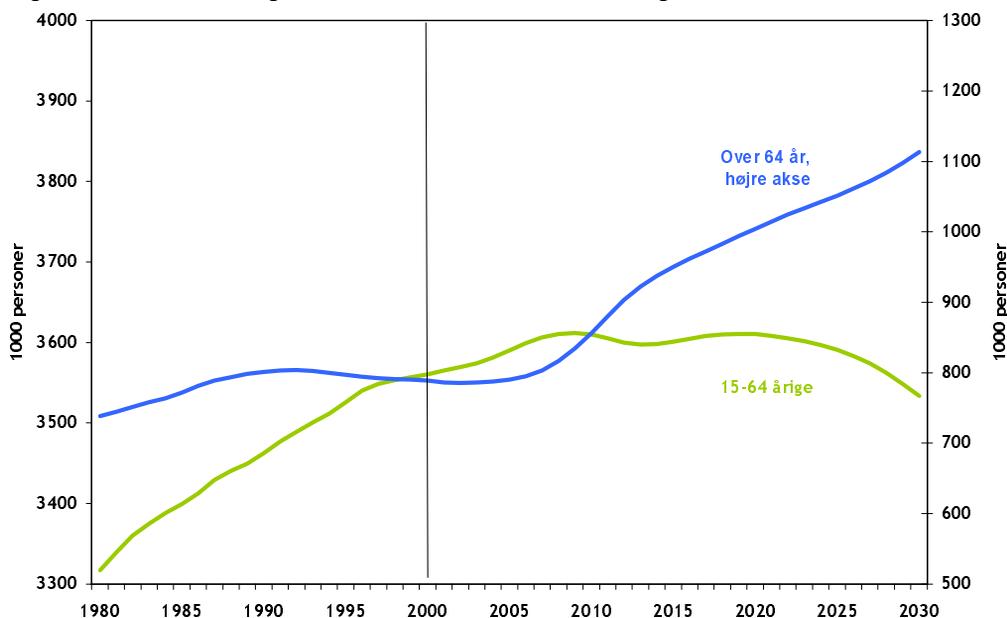
- en bedre og mere målrettet beskæftigelsesservice for borgere og virksomheder med brug af digitaliserede løsningsmodeller
- at de valgte løsninger afhænger af problemets karakter og ikke af den enkeltes forsikringsforhold
- at de bedste initiativer fra de forskellige systemer anvendes i en samtænkt og effektiv indsats
- en mere effektiv politik for færre midler

Indfrielse af de beskæftigelsespolitiske udfordringer

Gennem de sidste 20 år er der kommet flere i den erhvervsaktive alder. Det har betydet, at arbejdsstyrken er steget automatisk hvert år. Der har populært sagt været demografisk medvind på arbejdsmarkedet.

Fremover bliver vi flere ældre og færre i den erhvervsaktive alder. Det betyder, at vi skal have mange flere personer ind på arbejdsmarkedet i de kommende år, hvis vi skal bevare og udbygge velfærdssamfundet, som vi kender det i dag, og hvis vi skal sikre, at både offentlige og private virksomheder fremover kan få et tilstrækkeligt antal medarbejdere med de rette kvalifikationer.

Figur 1. Befolkningens alderssammensætning, 1980-2030

Beskæftigelsen kan øges ved at ledige kommer i job, og ved at personer, der er uden for arbejdsmarkedet (fx personer på orlov, efterløn, kontanthjælpsmodtagere med andre problemer end ledighed), kommer i job og dermed ind i arbejdsstyrken.

For at indfri regeringens økonomisk-politiske strategi er kravet, at en øget erhvervsdeltagelse og lavere ledighed kan skabe grundlag for en stigning i beskæftigelsen på ca. 87.000 personer fra 2000 til 2010.

Målsætningen om større beskæftigelse skal ses i sammenhæng med, at den demografiske udvikling isoleret set medfører et fald i arbejdsstyrken på 66.000 personer frem til 2010.

Lavere ledighed og stigende erhvervsdeltagelse skal derfor give et samlet bidrag på 153.000 personer for, at målet nås.

Allerede vedtagne reformer kan bidrage til at øge erhvervsdeltagelsen med ca. 80.000 personer frem mod 2010. Det gælder stoppet for tilgangen til overgangsydelsen i 1996, efterlønsreformen i 1999 og førtidspensionsreformen, der træder i kraft i 2003.

Tabel 1. Bidrag til stigning i beskæftigelsen, 2000-2010

Krav til stigning i beskæftigelse	87
Forudsat fald i ledighed	20
Arbejdsstyrkekrav	67
Virkning af ændret demografi ¹⁾	-66
Samlet krav til stigning i erhvervsdeltagelse	133
- heraf bidrag fra allerede vedtagne reformer og fastholdelse af lavere tilgang til førtidig tilbagetrækning	-80
Ikke udmøntede krav til øget erhvervsdeltagelse	53
Forudsat fald i ledighed	20
Samlede ikke udmøntede krav til øget erhvervsdeltagelse og lavere ledighed	73

1) Bidraget fra ændret demografi er beregnet ved at fastholde erhvervsdeltagelsen opdelt på køn, alder og herkomst på niveauet i 2000.

Ønsket om at sætte den enkelte i centrum og opfylde den økonomisk-politiske strategi forudsætter gennemgribende reformer af beskæftigelsespolitikken.

En lang række forskellige instrumenter må nødvendigvis tages i brug. Det gælder eksempelvis tilrettelæggelsen af indsatsen, fokus på samspillet mellem ydelser og tilskyndelsen til at finde arbejde, overvejel-

ser om rådigheds- og sanktionsregler, initiativer rettet mod særlige grupper - herunder ældre ledige, unge, flygtninge og indvandrere samt udsatte grupper mv.

Temaer for "Flere i arbejde"

De valgte temaer tager udgangspunkt i en række gennemførte analyser, som er præsenteret i "*Flere i arbejde - analyser af den beskæftigelsespolitiske indsats*". Hovedtemaerne er:

- Et samtænkt arbejdsmarkedssystem - med den ledige i centrum
- En styrket formidlingsindsats i forhold til de ledige
- En mere fleksibel tilrettelæggelse af aktiveringsindsatsen
- En større vægt på den virksomhedsrettede indsats
- En forstærket indsats i forhold til gruppen af flygtninge og indvandrere
- Et øget fokus på arbejde til ældre ledige
- En modernisering af ungeindsatsen
- En særlig indsats for de udsatte grupper
- En øget inddragelse af andre aktører i indsatsen for de ledige
- En forenkling af de økonomiske styringsvilkår
- En bedre tilskyndelse til at søge ordinært arbejde - ydelser og optjeningskrav
- En styrkelse af de lediges pligt til at stå til rådighed for arbejde

For at indfri regeringens målsætninger er det nødvendigt at opstille nogle sigtelinier for udformningen af beskæftigelsespolitikken. Det gælder:

- Mere kortsigtede lovinitiativer, som vil kunne gennemføres i efteråret 2002
- Den langsigtede organisatoriske målsætning om et samtænkt system for ledighedsbekæmpelse, som vil kunne gennemføres etapevis

Regeringen vil fremlægge en handlingsplan for "Flere i arbejde" i september 2002. Herudover vil regeringen igangsætte en 2. fase, hvor en række yderligere temaer indgår:

- Bedre muligheder for, at de svageste grupper af kontanthjælpsmodtagere kan deltage mere aktivt på arbejdsmarkedet
- Mindre skat på arbejdsindkomst
- Særlige barrierer for beskæftigelse, herunder samspilsproblemer mellem forskellige offentlige ydelser og støttemuligheder
- Øget arbejdsudbud ved at nedbringe sygefraværet
- Øget arbejdsudbud ved en styrket indsats for at få handicappede personer i job

Regeringen vil fremlægge en handlingsplan - "Bedre uddannelser" - for at styrke det faglige niveau i ungdomsuddannelserne, de videregående uddannelser og voksen- og efteruddannelserne. Samtidig skal det også sikres, at de unge kommer hurtigere gennem uddannelsessystemet med færre fejlvalg og med mindre spildtid.

Et velfungerende uddannelsessystem af høj kvalitet og med et højt fagligt niveau er en grundlæggende forudsætning for at sikre vækst og velfærd både for den enkelte og for det danske samfund. I den globale økonomi er produktion og anvendelse af ny viden nøglen til øget vækst, øget beskæftigelse og større velfærd. Danmarks konkurrenceevne vil afhænge af, om uddannelserne kan leve op til kravene om øget faglighed og kvalitet.

Endelig har regeringen præsenteret sin samlede vækststrategi "Vækst med vilje". Både "Flere i arbejde" og "Bedre uddannelser" vil bidrage til at realisere målene for vækststrategien. Vækststrategien skal skabe det bedst mulige grundlag for vækst i produktion og beskæftigelse gennem en vækstfokuseret strukturpolitik. Blandt nøgleområder, som skal bidrage til øget vækst, kan nævnes fri og åben konkurrence, investeringer, forskning og innovation samt iværksætteri og virkelyst.

2. Visionen er et bedre samtænkt system - med den ledige i centrum

I dag har vi to parallelle systemer - kontanthjælpsystemet og dagpengesystemet - og indsatsen for at få de ledige i arbejde varetages af både kommunerne og Arbejdsformidlingen.

Det betyder bl.a., at ledige med samme behov får forskellige tilbud alt afhængig af, om den ledige er berettiget til kontanthjælp eller til dagpenge. Forskelsbehandlingen er ikke beskæftigelsespolitisk begrundet.

Indsatsen bør være uafhængig af, om den ledige er forsikret eller ej. Indsatsen skal fokusere på den enkeltes behov og det faktum, at ledige er forskellige. Det er derfor afgørende, at der er én fælles tilgang, og at der sker en kvalificeret visitation, som tager udgangspunkt i, at den enkelte hurtigst muligt skal finde et job.

Derfor vil regeringen søge nye løsninger. Både for hvordan beskæftigelsespolitikken konkret kan tilrettelægges og gennemføres, og for hvordan den skal organiseres.

Der er tale om afgørende nye skridt, der ikke kan tages på én gang. Det vil tage nogle år. Målet er en beskæftigelsesservice med én indgang for alle ledige og virksomheder.

Vi skal samtænke den bedste og mest effektive indsats i de nuværende systemer. Vi skal bruge færre ressourcer på administration og flere ressourcer til at få alle, som kan arbejde, i job. Et system med lige muligheder og regler for alle giver bedre plads til at tage hånd om de personer, som har andre problemer end ledighed. Den offentlige beskæftigelsesservice skal arbejde målrettet med jobsøgning, hjælp til selvhjælp, opfølgning og vejledning, afhængig af den enkeltes styrker - og med udgangspunkt i virksomhedernes behov.

Private firmaer og andre aktører skal i langt større omfang på banen. Og det skal ske på vilkår, hvor resultaterne bestemmer aflønningen. Konkurrence, markedsvilkår og dokumenterede effekter skal "gennemsyre" indsatsen. Der skal gøres positiv brug af specialisering, bl.a. i for-

hold til særlige målgrupper, som kræver særlig ekspertise, erfaring og netværk.

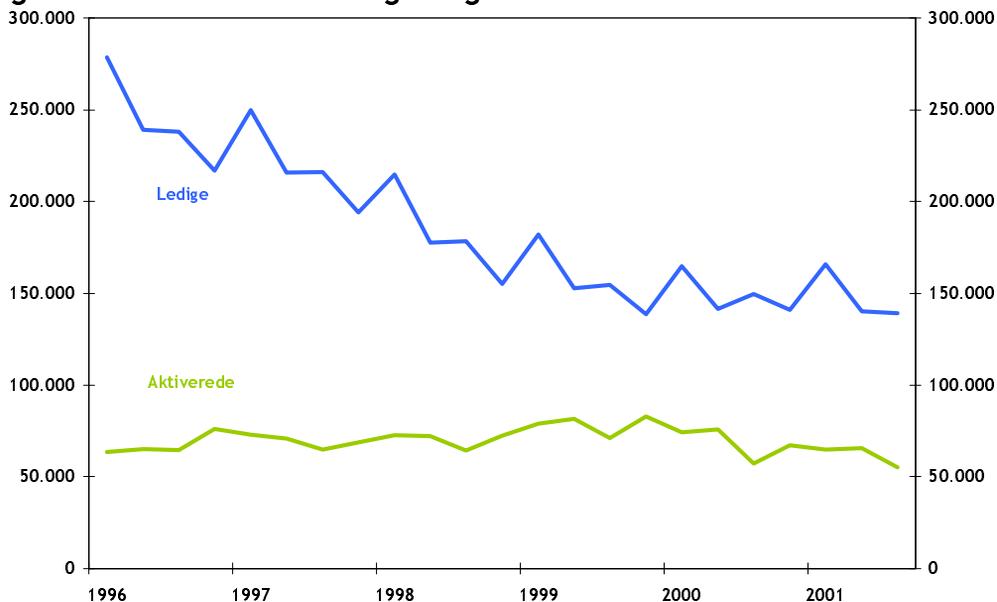
Et afgørende skridt vil være at sikre den rigtige vurdering af den lediges behov - den såkaldte visitation. I dag er der stor forskel på, om kommunen vurderer, at den ledige er parat til at tage et job. I nogle kommuner er det kun 5 pct. af kontanthjælpsmodtagerne, kommunen vurderer er jobparate - i andre kommuner er det 75 pct.

Forandringsprocessen skal gennemføres med omtanke og med tanke på målet om at sikre ordentlige og relevante tilbud til den enkelte ledige og virksomhederne.

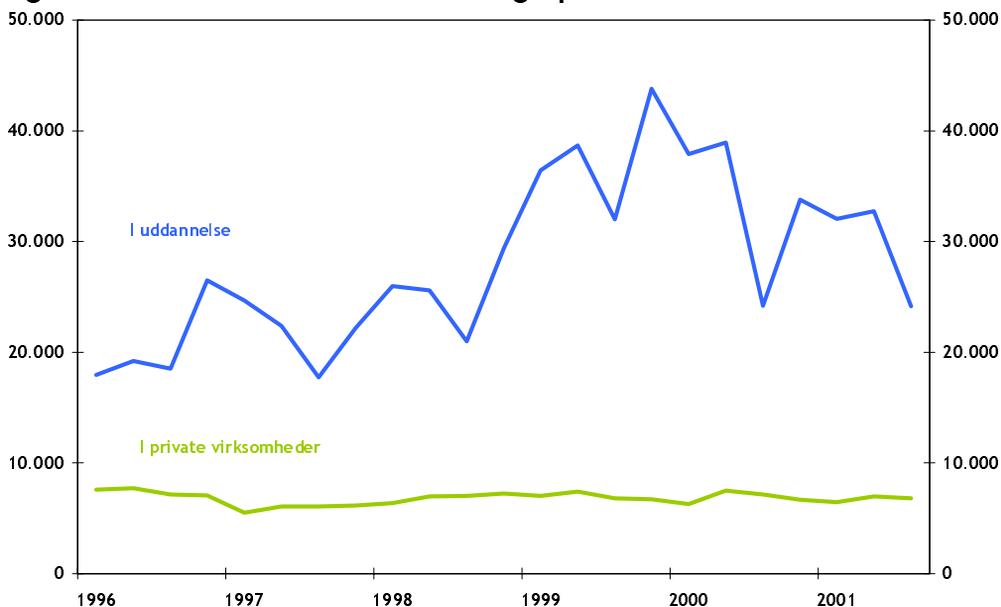
3. En indsats med udgangspunkt i den enkeltes behov og forudsætninger

De seneste års beskæftigelsespolitik har haft meget fokus på aktivering. Selv om ledigheden er faldet med 200.000 personer siden 1994, er der stort set lige så mange i aktivering i dag som i 1994. Oveni kommer, at mange af de aktiverede ikke har kunnet se et formål med aktiveringen, og at man mange steder har fokuseret på uddannelsesaktivering, selv om muligheden for at komme i arbejde er langt større efter privat og offentlig jobtræning.

Figur 2. Antal aktiverede og ledige

Figur 3. Aktiverede i uddannelse og i private virksomheder

Aktivering er ikke et mål i sig selv, men et middel til at nå målet om flere i arbejde.

De nuværende regler, som sikrer ledige aktivering frem for arbejde, skal laves om. Både kommunernes og arbejdsformidlingens fokus skal fjernes fra aktivering, løsrevet fra arbejdsmarkedet. Aktiveringen skal ske i virksomhederne. Der skal aktiveres mindre - og med bedre resultater.

Princippet om ret og pligt til aktivering skal opretholdes, fordi det er et sundt princip at kombinere rettigheder og pligter for den enkelte.

For at sikre overskuelighed for den enkelte ledige og virksomhederne skal der så vidt muligt gælde samme regler i de forskellige systemer. De ledige skal fortsat have rettigheder, så der er et ensartet minimumsniveau for, hvilke tilbud den enkelte kan forvente. Men reglerne skal være enkle og hensigtsmæssige. De skal i højere grad end i dag lægge op til kortere og mere målrettede forløb.

Der er fx i dag 18 forskellige løntilskudsordninger, der skal hjælpe kontanthjælpsmodtagere og forsikrede ledige i arbejde. Det kan i sig selv afholde mange virksomheder fra at åbne deres virksomhed og tage et socialt ansvar, selv om de gerne vil.

En styrket formidlingsindsats i forhold til de ledige

I starten af ledighedsperioden skal der øget fokus på hjælp til selvhjælp. Det vigtigste er at knytte kontakten mellem den ledige og virksomheden, fx ved brug af de nye digitale muligheder som Job- og CV-bank og gennem formidling. Virksomhedernes behov skal tilgodeses hurtigst muligt gennem bedre og mere effektiv afdækning af de lediges ressourcer. Det gælder særligt på de områder, hvor der er flaskehalsproblemer.

En styrket jobsøgning er central for den enkelte ledige. For at nå målet om en hurtigere vej til beskæftigelse er det nødvendigt med en mere effektiv formidlingsindsats.

Boks 1

Muligheder for en styrket formidlingsindsats:

- Der søges gennemført initiativer, der styrker formidlingen af arbejde, bl.a. via inddragelse af andre aktører
- Ny Job- og CV-bank. Fælles værktøj, som styrker vejledning og formidling for både forsikrede og kontanthjælpsmodtagere
- Øvrige forslag analyseres og tilrettelægges med udgangspunkt i et behov for en forstærket formidlingsindsats, bl.a. forslag om visitation (vurdering af den enkeltes behov) og kontaktførelse (vejledning og opfølgning over for den ledige)

En mere fleksibel tilrettelæggelse af aktiveringsindsatsen

Siden 1994 er ret og pligt til aktivering gradvist blevet fremrykket parallelt med, at det antal år, hvor man kan få dagpenge, er blevet skåret ned. I dag er der ret og pligt til aktivering efter 1 års ledighed. Den gradvise fremrykning af aktiveringsindsatsen og afkortning af ydelsesperioden har bidraget til det store fald i ledigheden.

Den samlede ydelsesperiode i dagpengesystemet er på 4 år. Retten til dagpenge kræver mindst 52 ugers ordinær beskæftigelse inden for de sidste 3 år.

Ydelsesperioden er delt op i en dagpengeperiode, der omfatter det første ydelsesår, og en aktivperiode, der omfatter de sidste 3 ydelsesår.

Oversigt over dagpengesystemet

Den samlede ydelsesperiode 4 år	
Dagpengeperioden 1 år	Aktivperioden 3 år Ret- og pligtaktivering
Formidling Aktiveringsinstrumenter: <ul style="list-style-type: none"> • Tidlig forbyggende indsats • Flaskehalsindsats • Danskundervisning • Ret til 6 ugers uddannelse	Formidling Aktiveringsinstrumenter: <ul style="list-style-type: none"> • Uddannelse • Offentlig jobtræning • Privat jobtræning • Særlig formidlingsindsats • Intensiv jobsøgningsindsats • Arbejdspraktik

I hele aktivperioden er der ret og pligt til aktivering i op til fuld tid.

I praksis styres indsatsen af et **75%-krav** til aktivering. 75%-kravet forpligter arbejdsformidlingen til at sikre, at ledige ved udgangen af den samlede ydelsesperiode har gennemført aktivering i mindst 75% af tiden i aktivperioden. Kravet opgøres på det tidspunkt, hvor den ledige har opbrugt den samlede ydelsesperiode. 75%-kravet blev indført fra 1999 som en del af arbejdsmarkedsreform 3.

Overvejelser om yderligere fremrykning af aktiveringsindsatsen skal ses i lyset af, at en indsats for tidligt i ledighedsforløbet giver risiko for at aktivere ledige, der ellers på egen hånd kunne have fundet beskæftigelse. Det øger sandsynligheden for at:

- de ledige fastholdes i ledighed
- de ledige ikke får tilstrækkelige muligheder for at afprøve deres kvalifikationer i ordinær jobsøgning
- det offentlige bruger for mange ressourcer, uden at det fører til beskæftigelse for de ledige
- man modvirker den direkte vej til beskæftigelse

Samtidig kan det konstateres, at aktiveringen af forsikrede ledige i dagpengeperioden ikke altid er tilstrækkeligt målrettet. Ledige, der hurtigt kan finde ordinær beskæftigelse, ved hjælp af mere intensiv jobsøgning, skal ikke i aktivering. 7 ud af 10 forlader i dag ledighed inden for det første år.

Derfor er hovedprincippet i den nye indsats, at der sættes ind med et tæt kontaktføreløb og målrettet formidling. Det vil for de fleste ledige være den rigtige indsats. For andre vil der efter en vis periode med ledighed være behov for en yderligere hjælpende hånd i form af et målrettet tilbud.

Boks 2

Mulige tilpasninger af aktiveringsindsatsen:

- Fremrykke ret og pligt til aktivering for forsikrede ledige fra 12 til fx efter 9 måneders ledighed
- Målrette indsatsen i starten af ledighedsforløbet mod jobsøgning og formidling
- En mere fleksibel aktiveringsindsats med ændring af 75%'s kravet i aktivperioden, hvor målet om job kommer i fokus
- Opstilling af mere præcise retningslinjer til indhold og krav i kommunale handleplaner for aktiveringsindsatsen

En bedre visitation og mindre fokus på volumenkrav i aktiveringsindsatsen åbner mulighed for at flytte ressourcer og styrke samspillet mellem den enkelte og "systemet".

Det er vigtigt at få kontakt med den ledige så hurtigt som muligt og gerne under opsigelsesperioden. Der er behov for en løbende og tættere opfølgning over for den ledige for at nedbringe korttidsledigheden og modvirke risikoen for langtidsledighed.

Boks 3

Mulige tiltag for at sikre en løbende opfølgning:

- Et styrket kontaktføreløb (vejledning og opfølgning over den ledige) for alle ledige med vægt på at finde den hurtigste og mest direkte vej til beskæftigelse
- Kontaktføreløbet fortsætter hele vejen gennem ledighedsforløbet, indtil beskæftigelse er opnået

Større vægt på virksomhedsrettet indsats - Redskaber og tilbud

Redskaberne i indsatsen skal være målrettede og effektive i forhold til målet om beskæftigelse.

Erfaringsmæssigt har aktiveringstilbud på virksomhederne de bedste beskæftigelseseffekter. Derfor er det målet, at opkvalificering på både offentlige og private virksomheder øges. Samtidig skal administrative byrder - eksempelvis i jobtræningsordningen - nedbringes, så flere virksomheder åbner arbejdspladsen for ledige i aktivering - ikke mindst for de grupper, som gennem længere tid har været uden for arbejdsmarkedet.

Det skal også sikres, at en større del af uddannelsesindsatsen rettes direkte mod områder med udsigt til mangel på arbejdskraft, herunder især sundheds-, pleje- og omsorgsområdet.

Der er i dag forskel på, om aktivering medfører en stigning i ydelsen for den ledige i forhold til den situation, hvor den ledige er på passiv forsørgelse. Det er der ingen eksplicitte beskæftigelsespolitiske begrund-

delser for. Ændringer i ydelser under aktivering bør sikre incitamentet til at tage job.

Boks 4

Mulige tiltag for at styrke den virksomhedsrettede indsats:

- Regelforenkling af jobtræningsredskabet for at sikre færre administrative byrder for virksomhederne
- Forenklinger for arbejdsgiverne giver grundlag for flere effektive forløb som modydelse
- Mindske antallet af løntilskudsordninger
- Digitaliseret administration af løntilskudsordninger

4. Særlige grupper

På trods af den høje beskæftigelse og den lave ledighed er der fortsat grupper i den erhvervsaktive alder, som har en lav erhvervsdeltagelse i forhold til resten af befolkningen. Det gælder særligt indvandrere og de lidt ældre i arbejdsstyrken. Men også unge i aldersgruppen 25 til 29 år har en højere ledighed end andre.

Der kan være flere årsager til den lave erhvervsdeltagelse:

- Der er fortsat fordomme på arbejdsmarkedet om indvandrere og ældre. Der må sættes ind med initiativer på virksomhederne i form af støtte, kampagner og synliggørelse af de gode eksempler til inspiration for andre virksomheder.
- Mangel på de kvalifikationer, som virksomhederne efterspørger. Det kan fx være indvandrere, der mangler dansk kundskaber, eller ældre, der ikke er fortrolige med informationsteknologien. Disse problemer skal løses gennem en målrettet indsats.
- En række offentlige ordninger, der er med til at fastholde folk i passiv forsørgelse. Personer i kontanthjælpssystemet oplever, at al arbejdsindkomst trækkes fra i kontanthjælpen, så det ikke kan betale sig at arbejde. Ældre ledige friholdes for pligt til aktivering, og nogle er sikret ret til dagpenge, indtil de går på efterløn.

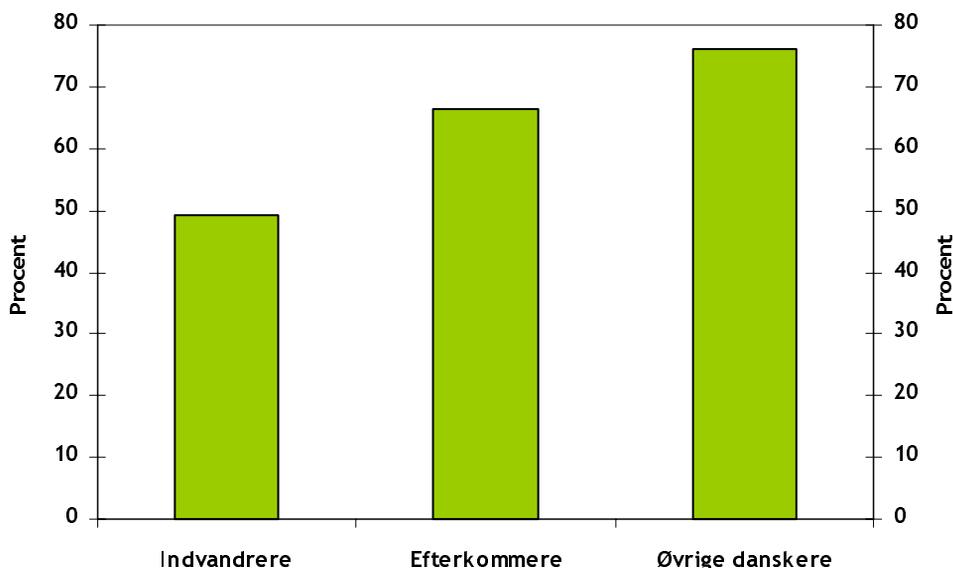
Der er behov for ændringer på disse områder. Det er uacceptabelt, at virksomhederne mangler arbejdskraft samtidig med, at der er grupper, der har vanskeligt ved at komme i beskæftigelse.

For disse grupper er der derfor et særligt behov for at sætte ind med initiativer, både ved mere systematisk brug af de midler, der allerede er til rådighed og ved at se på nye tiltag.

En forstærket indsats i forhold til gruppen af flygtninge og indvandrere

En lavere andel af indvandrere og efterkommere af indvandrere er i beskæftigelse i forhold til øvrige danskere. Det skyldes bl.a. manglende sproglige og erhvervsmæssige kvalifikationer, men det skyldes også fordomme og barrierer både på arbejdsmarkedet og blandt indvandrere.

Figur 4. Andel af befolkningen (16-66 år), som har et job

Indvandrere har svært ved at finde ordinær beskæftigelse og er især overrepræsenteret i kontanthjælpssystemet.

Boks 5

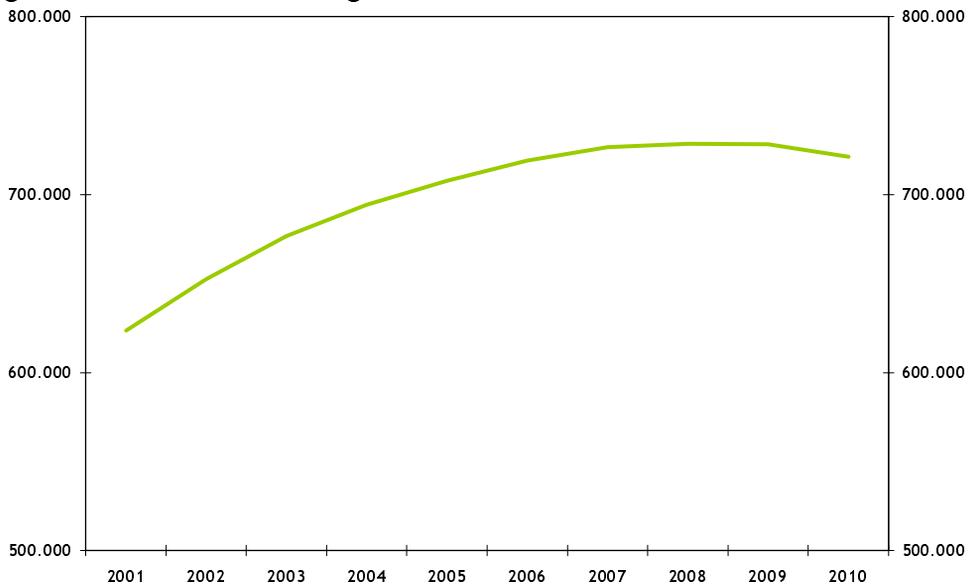
Løsningsmuligheder i forhold til flygtninge og indvandrere:

- De overenskomstberettigede parter aftaler rammebetingelser for integrationsforløb
- Indførelse af en virksomhedspraktik, hvor de ledige introduceres til arbejdspladsen samt opkvalificeres sprogligt og fagligt på samme ydelse som under passiv forsørgelse
- En model for fleksibel danskundervisning, som kan foregå som led i virksomhedspraktik
- Bedre afklaring af medbragte og erhvervede kompetencer gennem kompetenceafprøvning på centre eller uddannelsesinstitutioner
- Det offentlige må vise vejen ved at indføre etniske headhuntere i staten for at sikre større beskæftigelsesmuligheder i statslige institutioner

Et øget fokus på arbejde til ældre ledige

Ændringerne i befolknings sammensætningen kræver, at de ældre ledige deltager aktivt på arbejdsmarkedet. De næste 10 år vil antallet af 55 - 64-årige vokse med næsten 100.000.

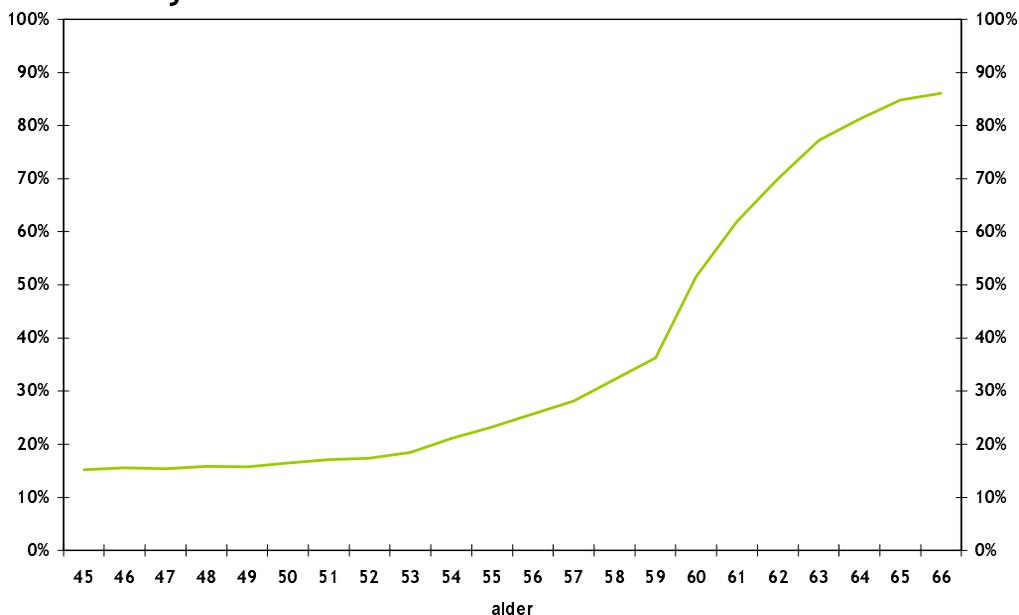
Figur 5. Antal 55 - 64-årige 2001 til 2010

Fremover er det derfor nødvendigt, at flere bliver længere på arbejdsmarkedet, og at tilbagetrækningen sker mere gradvist.

Det er et paradoks, at der er arbejdsduelige ældre, som ikke er i arbejde. De ældre har ikke større risiko for at blive ledige. Problemet er, at de i højere grad end andre forbliver ledige, hvis de først mister deres job.

Figur 6. Andel af befolkningen i 2001 i alderen 45 - 66 år, der ikke har et arbejde.

Den nuværende indsats har ikke i tilstrækkelig grad taget højde for de særlige beskæftigelsespolitiske problemer og vilkår for de ledige over 55 år. Det kan skyldes fordomme på arbejdspladsen. Oveni kommer, at ydelsessystemet er indrettet sådan, at incitamenterne ikke altid vender den rigtige vej.

En styrket indsats for de ældre ledige skal ses i tæt sammenhæng med øvrige initiativer, fx et tættere kontaktføreløb med den enkelte ledige.

De ældre har dog særlige problemer, som kræver særlige initiativer.

Boks 6

Løsningsmuligheder for ældre ledige:

- Øget fokus på formidling og anvendelse af andre aktører end AF og kommunerne
- Synliggørelse af seniorpuljens midler og bedre udnyttelse af muligheder til at understøtte aktiv seniorpolitik i virksomhederne
- Opdyrkning af netværk og jobklubber
- Synliggørelse af de ældres kvalifikationer i Job- og CV-bank
- Styrket indsats for at fastholde ældre i beskæftigelse bl.a. ved øget fokus på ældres kompetencer

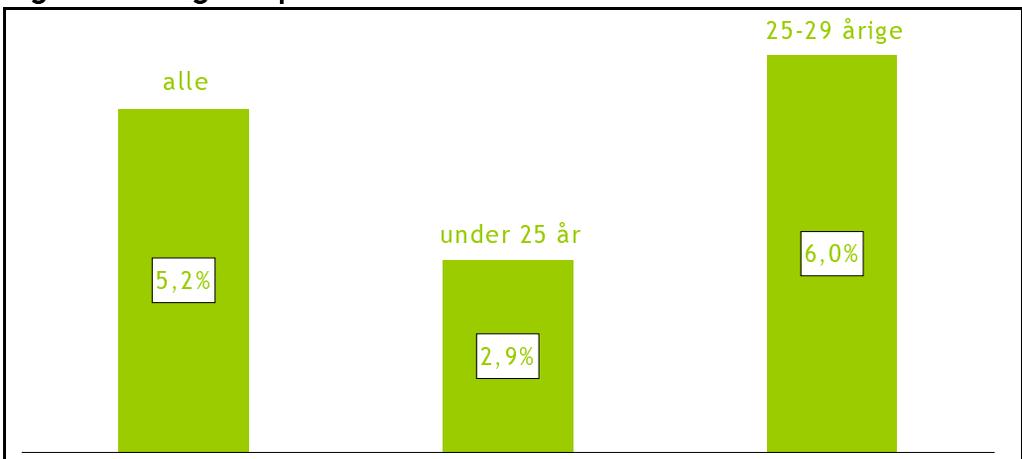
Regeringen vil generelt i den kommende tid overveje mulighederne for at få de ældre til at blive længere på arbejdsmarkedet.

En modernisering af ungeindsatsen

Med udsigten til et stigende arbejdskraftsbehov er det helt afgørende, at de unge får en uddannelse og kommer ind på arbejdsmarkedet så hurtigt som muligt.

Ledighedstallene viser, at de 25 - 29-årige har en relativ høj ledighed. Det skal der gøres noget ved. Ledigheden for unge under 30 år skal nedbringes yderligere.

Figur 7. Ledighedsprocenter

Den fremrykkede indsats for de unge under 25 år har medført et betydeligt fald i ledigheden og givet mange unge en bedre start. Indsatsen omfatter imidlertid ikke de forsikrede unge mellem 25 og 30 år.

Boks 7

Løsningsmuligheder for de unge:

Der gennemføres en forstærket indsats for alle ledige unge, jf. rege-
ringsgrundlaget.

- Ungeindsatsen udvides til at omfatte aldersgruppen under 30 år i en moderniseret indsats for unge

En særlig indsats for de udsatte grupper

Der er grupper af personer, som har andre problemer end ledighed. Det kan være problemer af fysisk, psykisk eller social karakter. Det er vigtigt ikke at opgive disse grupper.

Der er behov for målrettede initiativer for de udsatte grupper, så de kan fastholde en tilknytning til arbejdsmarkedet og for at modvirke risikoen for marginalisering.

Med et samtænkt system vil der være langt bedre muligheder for at sætte ind i tide, selv om målet om beskæftigelse kan være længere ude i fremtiden.

En bedre visitation og et tættere kontaktforløb skal være fundamentet for en stærkere og mere målrettet indsats for de svageste, som sikrer, at de rette tilbud og initiativer sættes i værk.

Boks 8

Særlige løsningsmuligheder for de udsatte grupper:

- Opstilling af mere præcise målgruppekategorier for personer med problemer ud over ledighed. En langt mere præcis diagnose giver de bedste muligheder for en vellykket indsats
- Målretning af aktiverings- og revalideringsindsatsen for udsatte grupper

5. Øget konkurrence og bedre økonomistyring

En øget inddragelse af andre aktører i indsatsen for ledige

Mere konkurrence og brug af andre aktører end AF og kommunerne er et centralt middel for at sikre en bedre indsats og bedre resultater. Brug af andre aktører skal ske på resultatafhængige vilkår.

Øget brug af andre aktører vil samtidig være et væsentligt element som led i en omlægning og samtænkning af beskæftigelsespolitikken.

Der er behov for at forenkle og styrke incitamenterne i det eksisterende økonomistyringssystem. Det skal i højere grad belønnes, når ledige kommer hurtigt i arbejde.

Mulighederne for resultatafhængig aflønning af alle aktører skal forbedres. Dette vil skabe øget fokus på de beskæftigelsesmæssige effekter af de tilbud og aktiviteter, som sættes i værk over for de ledige.

Boks 9

Mulige initiativer i forbindelse med andre aktører:

- Udvidelse af den særlige formidlingsindsats for forsikrede ledige med fokus på mere enkle udbudsregler
- Mulighed for at inddrage andre aktører i den ordinære formidlingsindsats, herunder fri adgang til anvendelse af den nye Job- og CV-bank

En forenkling af de økonomiske styringsvilkår - En mere effektiv politik for færre midler

Der er behov for en række omlægnings af økonomistyringen, som sikrer en større fleksibilitet i den regionale bevillingsanvendelse i de enkelte arbejdsmarkedsregioner.

Boks 10

Mulige initiativer og ændringer i den økonomiske styring:

- I forbindelse med ændringer i dagpenge- og aktivperioden for forsikrede ledige kunne det overvejes at afskaffe opdelingen i to bevillinger under aktivrammen til henholdsvis dagpenge- og aktivperioden
- Resultatløn af medarbejdere
- Videst mulig gennemførelse af nye fælles økonomi- og kontraktstyringsprincipper ved gennemførelse af initiativer for samtænkning af indsatsen

6. En bedre tilskyndelse til at søge arbejde - Ydelser og optjeningskrav

De nuværende systemer sikrer ikke i tilstrækkelig grad, at det kan betale sig at arbejde for alle. Der er store grupper, som enten har begrænset eller ingen økonomisk tilskyndelse til at komme i arbejde. Det gælder fx ægtefæller, der begge er på kontanthjælp.

Ægtefæller på kontanthjælp

- I gennemsnit 26.000 gifte personer med børn modtager kontanthjælp
- Heraf har ca. 19.000 været på kontanthjælp i mere end ét år
- I langt de fleste af familierne er begge ægtefæller på kontanthjælp
- Hovedparten af gruppen er indvandrere
- Hvis den ene i familien får et arbejde, skal der typisk tjenes næsten 350.000 kr. om året, før familien får en indkomstfremgang

"Forsørgerfældeproblemet" skal bekæmpes. Det skal både ske gennem målrettede tilbud til de ledige og ved at give de ledige et større økonomisk incitament til at tage et arbejde.

Overførselsindkomsterne skal ikke generelt forringes, men der er behov for at løse en række *samspilsproblemer*, så det altid kan betale sig at arbejde. Det er en hån mod både de, der er i arbejde og mod de offentligt forsørgede, når der er eksempler på, at det er lige så givtigt at være offentligt forsørget som at forsørge sig selv. For familier med 2 børn, hvor begge ægtefæller er på kontanthjælp skal lønnen være højere end 29.000 kr. månedligt, hvis det skal kunne betale sig for den ene ægtefælle at tage et ordinært job.

Samtidig bør de forskellige offentlige forsørgelsesydelser samtænkes og forenkles, så der skabes større overskuelighed for den enkelte, og ydelsestænkning undgås. Et grundprincip bør være, at der ikke skal være mulighed for en indkomstfremgang ved at skifte fra en offentlig forsørgelsesordning til en anden. Kun overgang fra forsørgelse til arbejde bør give indkomstfremgang.

I dag er der mulighed for en betydelig indkomstfremgang ved fx at gå fra kontanthjælp til revalidering. Det kan nedsætte den enkeltes motivation til at søge ud på det ordinære arbejdsmarked.

Et effektivt arbejdsudbud kræver, at der er tilstrækkelige incitamenter til at påtage sig arbejde. Justeringer af reglerne for arbejdsløshedsdagpenge, ydelser under aktivering, revalideringsydelse, kontanthjælp mv. kan bidrage til et øget effektivt arbejdsudbud.

I udformningen af initiativer bør fokus rettes mod de områder og situationer, hvor ændringer kan bidrage væsentligt til at få flere i arbejde - særligt de personer, som umiddelbart har mulighed for at få almindeligt arbejde.

Boks 11

Overvejelser om eventuelle ændringer på ydelsesområdet:

- Grundprincippet bør være, at der kun sker indkomstfremgang ved overgang fra offentlig forsørgelse til arbejde og ikke ved skift mellem offentlige ordninger
- Reduktion af særlige samspilsproblemer for kontanthjælpsmodtagere
- Dimittendområdet

7. En styrkelse af de lediges pligt til at stå til rådighed for arbejde

Forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere, der alene har ledighed som problem, skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Rådighedsreglerne er med til at sikre, at ledige er aktivt jobsøgende og parate til at tage et arbejde - også selv om der ikke er tale om et drømmejob. Reglerne skal sikre, at en forholdsvis generøs forsørgelse ved ledighed ikke bliver en sovepude for den ledige. Og reglerne skal sikre, at den ledige har en tilskyndelse til at tage et arbejde.

Ledige, som umiddelbart har mulighed for at få arbejde, bl.a. dimittender, skal have styrkede incitamenter til at søge arbejde. Det gælder både arbejde, der ligger uden for det umiddelbare faglige område og arbejde uden for universitetsbyerne.

En grundig kontrol af rådigheden hos de ledige er den bedste måde til at sikre, at de ledige reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet. Øget inddragelse af a-kasserne, fx gennem krav om faste kontakter mellem den ledige og a-kassen, kan være med til at styrke den reelle rådighed.

I dag gælder der forskellige regler om rådighed alt afhængig af, om man er forsikret mod ledighed eller ej. Fx skal kontanthjælpsmodtagere, der alene har ledighed som problem, stå til rådighed for et job, de kan varetage allerede fra første ledighedsdag. Forsikrede ledige er først forpligtet til at tage arbejde uden for deres faglige område efter 3 måneder. Der er også forskel på de sanktioner, som den ledige får, hvis

han eller hun ikke står til rådighed. Der er ingen beskæftigelsespolitisk begrundelse for den forskel.

Der bør derfor så vidt muligt foretages en harmonisering af rådighedsreglerne for de forsikrede og ikke-forsikrede ledige. Der bør også ske en vurdering af de gældende sanktionsregler.

Det er vigtigt at sikre, at kontanthjælpsmodtagere, der alene har ledighed som problem, reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det øger arbejdsudbuddet og nedbringer samtidig udgifterne til kontanthjælp.

Boks 12

Særskilte overvejelser om ændringer på rådighedsområdet:

- Harmonisering af rådighedsreglerne for forsikrede og kontanthjælpsmodtagere, der alene har ledighed som problem
- Vurdering af sanktioner
- Kontrollen med rådighedsvurderingen styrkes gennem mere systematisk opfølgning på både a-kassernes og kommunernes rådighedsvurderinger